

Bartosz Bartniczak*

OPLĄTY EKOLOGICZNE W POLSKIM SYSTEMIE FINANSOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Funkcje i rodzaje opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Unia Europejska oraz OECD zalecają stosowanie w ochronie środowiska różnorodnych instrumentów ekonomicznych pozwalających na realizację zasady „zanieczyszczający płaci” oraz umożliwienie osiągnięcia maksymalnych efektów ekologicznych przy danych wydatkach finansowych. Jednym z takich instrumentów ekonomicznych są opłaty ponoszone za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Są one instrumentami o bardzo dużym znaczeniu dla ochrony środowiska, urealniają bowiem koszty działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorstwa. Do pewnego stopnia opłaty można traktować jako cenę płaconą za zanieczyszczanie środowiska. Zanieczyszczający musi płacić za swe domniemane prawo do „usług” środowiskowych, które w ten sposób stają się, przynajmniej częściowo, składnikiem prywatnego rachunku kosztów i korzyści [11, s. 174]. Opłaty te pełnią dwie zasadnicze funkcje: bodźcową i redystrybucyjną (funduszwą).

Dzięki swojej pierwszej funkcji zachęcają one podmioty korzystające ze środowiska do jak najbardziej oszczędnego korzystania z niego. Działają na przedsiębiorstwa mobilizująco, zachęcają je do stosowania takich technik, technologii i metod produkcji, dzięki którym przedsiębiorstwo ma możliwość poniesienia jak najmniejszych obciążeń z tytułu korzystania ze środowiska. Z drugiej zaś strony, czym mniejsze opłaty wnosi przedsiębiorstwo, tym mniejszy jest stopień jego ingerencji w środowisko naturalne. W tym momencie zasadne wydaje się udzielenie odpowiedzi na pytanie o wysokość stawek za korzystanie ze środowiska. Powinny one być konstruowane w taki sposób, aby przedsiębiorstwom

---

* Katedra Zarządzania Jakością i Środowiskiem Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.

bardziej niż wnoszenie opłat opłacała się inwestycja, dzięki której zostanie obniżony negatywny wpływ tego przedsiębiorstwa na środowiska. Nie mogą one być jednak zbyt wysokie, ponieważ pojawiłby się problem z ich ściągalnością.

W teorii ekonomii przyjmuje się natomiast, że na sprawcę zanieczyszczeń powinny być nakładane opłaty (podatki) w wysokości adekwatnej do powodowanych szkód. Taki podatek nazywa się podatkiem Pigou i uznawany jest za jeden z najlepszych sposobów internalizacji efektów zewnętrznych. Optymalna wielkość tej opłaty, mającej doprowadzić do internalizacji kosztu zewnętrznego, wynosi tyle, ile wynoszą koszty zewnętrzne w punkcie ich zrównania się ze społeczną korzyścią z działalności gospodarczej prowadzonej przez emitenta zanieczyszczeń [9, s. 42; 10, s. 14].

Druga funkcja, którą nazwano umownie funkcją redystrybucyjną, polega na przekazywaniu środków uzyskiwanych z tytułu opłat na fundusze ekologiczne. Stanowią one źródło dochodów funduszy finansujących przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie uciążliwości dla środowiska [8, s. 1]. Podmiot korzystający ze środowiska wnosi należne opłaty na rachunek redystrybucyjny właściwego urzędu marszałkowskiego, środki te przekazywane są następnie na rachunki funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej wszystkich szczebli. Szczegółowy sposób podziału środków pomiędzy poszczególne fundusze przedstawiono w tab. 1.

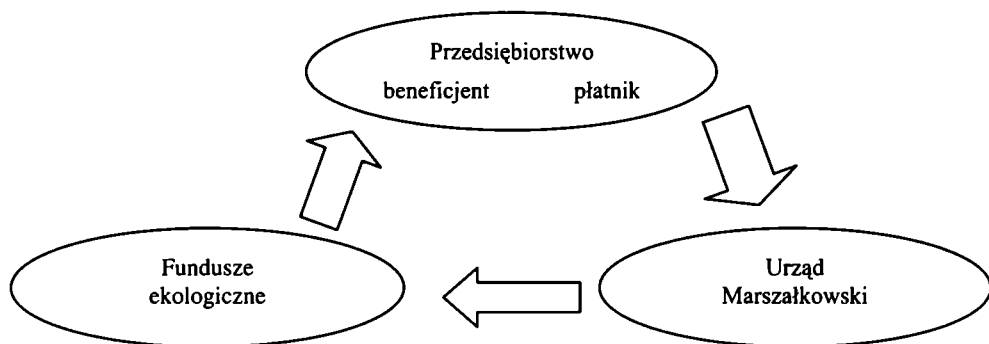
Tabela 1. Podział wpływów z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska pomiędzy fundusze ochrony środowiska (w %)

Źródło dochodów	GFOŚiGW	PFOŚiGW	WFOŚiGW	NFOŚiGW
Opłaty i kary za usuwanie drzew i krzewów	100	–	–	–
Opłaty i kary za zrzut zasolonych wód kopalnianych	–	–	–	100
Opłaty za składowanie odpadów i kary związane z niewłaściwym ich składowaniem	50	10	28,8	11,2
Pozostałe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych, a także kary z tytułu naruszania zasad korzystania ze środowiska	20	10	50,4	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie [15].

Należy również zdać sobie sprawę, że opłaty pobierane są za działania zgodne z prawem, czyli pełnią one pewnego rodzaju funkcję podatkową, i tak jak w przypadku innych podatków, można uznać, że są one daninami publicznymi pobieranymi za korzystanie z pewnych dóbr publicznych (tu takim dobrem

publicznym jest środowisko naturalne). Środki te następnie są przeznaczane przez fundusze ekologiczne m.in. na wspieranie inwestycji ekologicznych, a więc mogą one wrócić do przedsiębiorstwa w formie dotacji czy pożyczki udzielonej przez fundusz (por. rys. 1). Jednak niewiele przedsiębiorstw korzysta z pomocy funduszy ekologicznych. Głównymi beneficjentami pomocy udzielanej przez fundusze ekologiczne są bowiem jednostki samorządu terytorialnego. Można więc stwierdzić, że głównym płatnikiem opłat za korzystanie ze środowiska jest przemysł, natomiast najbardziej z tych środków korzystają jednostki samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa komunalne.

Rys. 1. Schemat obiegu środków w polskim systemie opłat ekologicznych

Źródło: opracowanie własne.

Oprócz dwóch wymienionych podstawowych funkcji opłat ekologicznych można wyróżnić jeszcze jedną – funkcję informacyjną. Opłaty za korzystanie ze środowiska mogą pokazywać koszty redukcji zanieczyszczeń, wartość zasobów użytych do produkcji lub też rozmiary wyrządzonych szkód społecznych z tytułu produkcji lub konsumpcji [7, s. 6].

W Polsce do stosowanych opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian należą opłaty za:

pobór wody,

- składowanie odpadów,
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- usuwanie drzew i krzewów,
- wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej

oraz opłata produktowa i depozytowa,

Wysokość stawek opłat ustalana jest w rozporządzeniach Rady Ministrów i zależy od rodzaju i ilości stosowanego korzystania ze środowiska. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska można uznać za najważniejszy instrument ekonomiczny stosowany obecnie w ochronie środowiska.

2. Analiza wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska w latach 1999-2003

Dokonując analizy wpływów z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska w ciągu ostatnich pięciu lat, można zauważyć, że wpływy te kształtują się praktycznie na tym samym poziomie, wynoszącym ponad 1,4 mld zł (por. tab. 2). Tylko w roku 2001 były one znacznie niższe i wyniosły niecały 1,2 mld, natomiast w roku 2002 były one zdecydowanie wyższe i wyniosły prawie 1,7 mld zł.

Przyczyn znacznego zmniejszenia wpływów w roku 2001 można się doszukiwać w sytuacji gospodarczej kraju. Zjawisko spowolnienia rozwoju gospodarczego spowodowało, że wiele firm dotknęły poważne trudności finansowe, w związku z czym opłaty związane z gospodarczym korzystaniem ze środowiska znajdowały się na ostatnim miejscu listy do uregulowania zobowiązań. Jednocześnie nie można ocenić wzrostu wpływów z opłat, który wystąpił w roku 2002. Z jednej strony nastąpił wzrost jednostkowych stawek pobieranych z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska, a z drugiej nastąpiła zmiana w terminach wnoszenia opłat. Do roku 2001 opłaty wnoszone były raz w roku, do dnia 31 stycznia po roku kalendarzowym, za który naliczono opłaty, natomiast od roku 2002 opłaty te są wnoszone kwartalnie, w pierwszym miesiącu następującym po upływie kwartału, za który je naliczono. W związku z tą zmianą w roku 2002 nastąpiła kumulacja płatności rocznej za rok 2001 oraz za poszczególne kwartały 2002 roku. Wzrost wpływów był więc pozorny i miał charakter przejściowy.

Tabela 2. Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska w Polsce w latach 1999-2003 (w mln zł)

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003
Ogółem	1530,7	1531,0	1367,8	1770,5	1534,6
z tego:					
opłaty i kary	1412,9	1413,1	1288,1	1690,3	1444,4
pozostałe wpływy	96,5	88,8	79,7	80,2	90,2
Zmiana w stosunku do roku poprzedniego	-150,6	0,3	-125,0	402,2	-245,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2; 3; 4; 5; 6].

Na zmniejszenie się wysokości wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska w 2003 r. wpłynęło wejście w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska [13], zgodnie z którym od II kwartału tegoż roku zostały zmniejszone stawki opłat za gazy i pyły wprowadzane do powietrza z procesów spalania paliw w silnikach samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t, posiadających dokument potwierdzający spełnienie wymagań „Euro 2” oraz „Euro 3”. W wyniku tego zmniejszyły się w zdecydowany sposób wpływy od dużych firm transportowych eksploatujących takie samochody. W rozporządzeniu tym obniżo-

no również stawki opłat za pobór wody na cele socjalno-bytowe, do produkcji żywności i farmaceutycznej oraz stawki opłat za odprowadzanie ścieków komunalnych i socjalno-bytowych. O zmniejszeniu wpływów zadecydowało też zwolnienie od 1 stycznia 2003 r. z wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska zakładów pracy chronionej. Kolejnej przyczyny takiego poziomu wpływów w roku 2003 należy upatrywać w Ustawie Ordynacja podatkowa [14], zgodnie z którą marszałek województwa może odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub umorzyć opłaty za korzystanie ze środowiska. Z takiej możliwości skorzystał między innymi marszałek województwa wielkopolskiego w odniesieniu do Zespołu Elektrowni „Konin” w wyniku czego na rachunek urzędu marszałkowskiego nie wpłynęło 80 mln zł (por. [6, s. 4-5]).

Pozycja „pozostałe wpływy”, do której zaliczymy wpływy z odsetek za zwłokę, odsetek bankowych oraz zwroty kosztów postępowań egzekucyjnych, kształtowała się średniorocznie na poziomie 87,1 mln zł.

W strukturze wpływów pozycję dominującą mają wpływy opłat za zanieczyszczenie powietrza, które kształtowały się w analizowanym okresie na średnim poziomie 740 mln zł (tab. 3).

Tabela 3. Wielkość wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska w latach 1999-2003 w urzędach marszałkowskich w cenach bieżących oraz stałych z 1999 r. (w mln zł)

Wyszczególnienie	Ceny bieżące					Ceny stałe			
	1999	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Razem	1412,9	1413,1	1288,1	1690,3	1444,4	1301,2	1148,0	1495,8	1263,7
Gospodarka wodna i ochrona wód	458,2	497,8	412,0	674,8	512,2	458,4	367,2	597,2	448,1
Za zanieczyszczenie powietrza	790,2	761,0	731,9	712,9	700,2	700,7	652,3	630,9	612,6
Za składowanie odpadów	164,5	154,3	144,2	302,6	232,0	142,1	128,5	267,8	203,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2; 3; 4; 5; 6].

Średnie wpływy z gospodarki wodnej i ochrony wód wyniosły w badanym okresie 511 mln zł. Najmniejsze wpływy uzyskano za składowanie odpadów – kształtowały się one średnim poziomie 199,5 mln zł. W przypadku wpływów z opłat pochodzących z gospodarki wodnej i ochrony wód oraz opłat za składowanie odpadów wysokość średnich wpływów w dość znacznym stopniu zawiązała rok 2002. Jak już wcześniej wspomniano, spowodowane to było zmianą terminu wnoszenia opłat za składowanie oraz magazynowanie odpadów oraz szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych.

Analizując wpływy z opłat za zanieczyszczenie powietrza, można zauważyć powolny, aczkolwiek systematyczny ich spadek. W analizowanym okresie wpływy z tego tytułu zmniejszyły się o 90 mln zł i charakteryzują się tendencją spadkową. Strukturę wpływów z opłat w latach 1999-2003 przedstawia tab. 4.

Tabela 4. Struktura wpływów z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska w latach 1999-2003 (w %)

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003
Razem	100	100	100	100	100
Gospodarka wodna i ochrona wód	32,4	35,2	32	39,9	35,5
Za zanieczyszczenie powietrza	56	53,9	56,8	42,2	48,5
Za składowanie odpadów	11,6	10,9	11,2	17,9	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2; 3; 4; 5; 6].

W strukturze wpływów uzyskiwanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska dominującą pozycję stanowią wpływy z opłat uzyskanych za zanieczyszczenie powietrza, których średni udział w badanym okresie wyniósł 51%. Kolejną pozycję z udziałem 35,2% zajmują wpływy z opłat pobieranych z tytułu prowadzenia gospodarki wodnej i ochrony wód. Natomiast wpływy z opłat za składowanie odpadów stanowiły 13,8% wszystkich uzyskanych wpływów.

Tabela 5. Wpływy z tytułu opłat przekazane przez urzędy marszałkowskie do funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w cenach bieżących oraz stałych z 1999 r. (w mln zł)

Fundusze	Ceny bieżące					Ceny stałe			
	1999	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Gminne	322,7	303,8	304,8	438,6	375,2	279,7	271,6	388,1	328,2
Powiatowe	134,1	138,1	128,8	173,2	152,4	127,2	114,8	153,3	133,3
Wojewódzkie	647,2	629,7	613,9	714,1	619,5	579,8	547,1	631,9	542,0
Narodowy	368,9	397,5	381,7	390,3	339,5	366,0	340,2	345,4	297,0
Razem	1472,9	1469,1	1429,2	1716,2	1486,6	1352,8	1273,8	1518,8	1300,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2; 3; 4; 5; 6].

Kwoty uzyskane z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska zarządy województw przekazują na rachunki bankowe funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w terminie do 15 dnia następnego miesiąca po ich wpływie na rachunek zarządu województwa.

Dokonując analizy kwoty przekazanej przez urzędy marszałkowskie do funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej poszczególnych szczebli, można zauważyć, że w analizowanym okresie kwota ta kształtowała się na podobnym poziomie ponad 1,4 mld zł, z wyjątkiem roku 2002, kiedy to wyniosła ponad 1,7 mld zł (por. tab. 5). Kwoty przekazane przez urzędy marszałkowskie do funduszy różnią się od wpływów uzyskiwanych z tytułu opłat. Wynika to z zapisów Ustawy Prawo ochrony środowiska [15], gdzie zgodnie z art. 402 ust. 1 wpływy z opłat powiększane są o przychody z oprocentowania rachunków bankowych i pomniejszane o opłaty poniesione na egzekucje należności oraz koszty obsługi rachunków bankowych. Część wpływów wymaga dodatkowych wyjaśnień i nie może być podzielona między poszczególne fundusze, pozostaje jako kwota do wyjaśnienia na rachunku urzędu marszałkowskiego. Część wpływów zaś jest zwracana podmiotom, które dokonały ich wpłaty, jeśli ich kwartalna wysokość nie przekracza 25% najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu 30 września roku poprzedniego. Kwota przekazywana do narodowego funduszu i wojewódzkich funduszy z tytułu wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji przez marszałka województwa w razie nieuiszczenia przez podmiot korzystający ze środowiska opłaty albo uiszczenia opłaty w wysokości nasuwającej zastrzeżenia pomniejszana jest o 10%. Uzyskane w ten sposób środki przeznacza się na tworzenie i modyfikację baz danych zawierających informacje o podmiotach korzystających ze środowiska oraz na zatrudnianie osób zajmujących się kontrolą oraz windykacją opłat za korzystanie ze środowiska.

Tabela 6. Struktura wpływów przekazana do funduszy ochrony środowiska w latach 1999-2003 (w %)

Fundusze	1999	2000	2001	2002	2003
Razem	100	100	100	100	100
Gminne	21,9	20,7	21,3	25,6	25,2
Powiatowe	9,1	9,4	9	10,1	10,3
Wojewódzkie	43,9	42,9	43	41,6	41,7
Narodowy	25,1	27	26,7	22,7	22,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2; 3; 4; 5; 6].

Strukturę przekazanych środków na rachunki funduszy poszczególnych szczebli przedstawia tab. 6. W analizowanym okresie najwięcej, bo aż 42,6% wszystkich środków, przekazano na rachunki wojewódzkich funduszy. Do Funduszu Narodowego przekazano 24,8% środków, natomiast do funduszy gminnych 23% środków. Najmniej środków wpłynęło na rachunki powiatowych funduszy – zaledwie 9,6%.

3. Próba oceny polskiego systemu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Dokonując oceny polskiego systemu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, należy sobie zdać sprawę, że ocena ta nie będzie jednoznaczna. Można w tym systemie znaleźć dużo zalet, ale pojawiają się również wady.

Jednym z głównych problemów dotyczących polski system wnoszenia opłat ekologicznych jest problem ściągальności należnych opłat. Przyczyną tego jest konstrukcja systemu, który oparty jest na pewnego rodzaju zaufaniu społecznym. Firmy same prowadzą rejestr korzystania ze środowiska i na tej podstawie same naliczają sobie wysokość należności. Część przedsiębiorstw prowadzi ten rejestr niezbyt rzetelnie czy też próbuje zaniżać wysokość należnych opłat. Brakuje prawnych narzędzi wspomagania wywiązywania się z obowiązku naliczania opłat w postaci procedur liczenia korzystania ze środowiska oraz wyliczania i raportowania opłat, który utrudnia realizację obowiązku samodzielnego wyznaczania wymiaru oraz jego późniejszej weryfikacji [12, s. 5].

Kolejną kwestią, która wpływa na ściągальność opłat, jest kondycja finansowa polskiej gospodarki. Wiele przedsiębiorstw mających trudności finansowe postanawia wystąpić o odroczenie czy też całkowite umorzenie zobowiązań wynikających z tytułu korzystania ze środowiska. Zgodę na takie działanie wydaje marszałek województwa, który często kwestie związane z ochroną środowiska, w tym kwestie finansowe, ustawia na ostatnim miejscu w hierarchii potrzeb. Na zmniejszanie wpływów z opłat wpływają też częste bankructwa firm. W momencie bankructwa danej firmy pojawiają się problemy z odzyskaniem należnych, naliczonych już opłat z tytułu korzystania ze środowiska.

Można również powiedzieć, że opłaty za zanieczyszczenie środowiska traktowane są jako nierynkowa cena użytkowania zasobów i komponentów środowiska przyrodniczego. Polskie prawo i regulacje środowiskowe nie ujmują natomiast – tak jak to się postuluje w ekonomii środowiska i zasobów naturalnych – rozpatrywania opłat jak instrumentów stymulujących racjonalne użytkowanie czy też ochronę środowiska przyrodniczego [1, s. 215]. Największą natomiast zaletą polskiego systemu wnoszenia opłat z tytułu korzystania ze środowiska jest jego zgodność z obowiązującą w całym świecie zasadą „zanieczyszczający płaci”. W związku z czym opłaty ekologiczne obciążają bezpośrednio działalność przedsiębiorstw, stanowiąc element ich kosztów. Do zalet tego systemu można również zaliczyć sposób zadysponowania środkami pochodzącymi z opłat. Środki te nie trafiają do budżetu państwa, w związku z czym nie ma obawy, że mogłyby one zostać wykorzystane na cele inne niż ochrona środowiska. Środki te trafiają do budżetów funduszy ekologicznych wszystkich szczebli i zgodnie z ustawowymi zaleceniami przekazywane są na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Literatura

- [1] Fiedor B., *Ekonomiczne metody regulacji stanu środowiska – istota, rodzaje i kryteria stosowności* [w:] S. Czaja, B. Fiedor, *Polityka ekologiczna w gospodarce rynkowej*, Karpacz-Wrocław 1999.
- [2] *Informacja o wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar za naruszanie wymagań jego ochrony oraz redystrybucji tych wpływów za rok 2002*, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Warszawa maj 2000, www.ms.gov.pl/statystyka.
- [3] *Informacja o wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar za naruszanie wymagań jego ochrony oraz redystrybucji tych wpływów za rok 2002*, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Warszawa czerwiec 2001, www.ms.gov.pl/statystyka.
- [4] *Informacja o wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar za naruszanie wymagań jego ochrony oraz redystrybucji tych wpływów za rok 2002*, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Warszawa czerwiec 2002, www.ms.gov.pl/statystyka.
- [5] *Informacja o wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar za naruszanie wymagań jego ochrony oraz redystrybucji tych wpływów za rok 2002*, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Warszawa maj 2003, www.ms.gov.pl/statystyka.
- [6] *Informacja o wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar za naruszanie wymagań jego ochrony oraz redystrybucji tych wpływów za rok 2003*, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Warszawa maj 2004, www.ms.gov.pl/statystyka.
- [7] Jeżowski P., *Związki ekonomii z ochroną środowiska*, <http://www.ekoinfo.pl/?area=ekonomiaifinanse>.
- [8] Kaleta-Jagiello E., *Opłaty za korzystanie ze środowiska i za wprowadzanie w nim zmian*, <http://www.ekoinfo.pl/?area=ekonomiaifinanse>.
- [9] Łuszczuk M., *Problemy zanieczyszczenia i ochrony środowiska w teorii ekonomii dobrobytu*, [w:] „*Ekonomia i Środowisko*” 2000 nr 1.
- [10] Manteuffel Szoeg H., *Renta konsumenta i ekonomicznie optymalny poziom zanieczyszczenia środowiska*, [w:] „*Ekonomia i Środowisko*” 2001 nr 2.
- [11] Podolak M., *Polityka ekologiczna Polski w okresie transformacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2004.
- [12] Rogala W., *Analiza i ocena ściegłości opłat i kar ekologicznych w Polsce w latach 1995-2001 oraz propozycja jej poprawy i restrukturyzacja zaległych wierzytelności*, http://www.mos.gov.pl/materialy_informacyjne.
- [13] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, DzU 2001 nr 55, poz. 477.
- [14] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, DzU 1997 nr 137, poz. 926.
- [15] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, DzU 2001 nr 62, poz. 627.

ECOLOGICAL PAYMENTS IN THE POLISH SYSTEM OF FINANCING THE ENVIRONMENT PROTECTION

Summary

The article presents the position of payment for the use of the environment in Polish system of financing environment protection. The article shows the functions these payments fulfill. The article also presents the analysis of returns of this payment in the last five years. It also presents advantages and disadvantages of this system.